

LUNDS
UNIVERSITET

Samhällsvetenskapliga fakulteten

PSPR09, Kurs 9: Psykoterapi - metoder och tillämpning, 18 högskolepoäng

Course 9: Psychotherapy - Methods and Application, 18 credits

Avancerad nivå / Second Cycle

Fastställande

Kursplanen är fastställd av Styrelsen vid institutionen för psykologi 2014-11-11 och senast reviderad 2024-05-15 av Ledningsgruppen för psykologprogrammet. Den reviderade kursplanen träder i kraft 2024-09-02 och gäller från och med höstterminen 2024.

Allmänna uppgifter

Kursen ingår som obligatorisk kurs på psykologprogrammet under terminerna 7 till 10.

Undervisningsspråk: Svenska
Moment på engelska kan förekomma.

Huvudområde Fördjupning

- AXX, Avancerad nivå, kursens fördjupning kan inte klassificeras

Kursens mål

Efter genomgången kurs ska studenten:

Kunskap och förståelse

- visa fördjupad och kritisk kunskap om den psykoterapeutiska behandlingsmetoden utifrån psykodynamisk och kognitiv beteendeterapeutisk inriktning
- visa kunskap om hur olika intersektionella perspektiv och olika gruppers makt kan påverka psykoterapeutisk behandling

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att konstruktivt samverka med andra för att lösa arbetsuppgifter i grupp
- visa förmåga att kontinuerligt tillämpa psykologisk teori och metod och identifiera, analysera och bedöma problem och resurser hos människor som söker hjälp
- visa förmåga att aktivt och med hög grad av självständighet, genomföra avancerat

psykologiskt behandlingsarbete baserat på psykodynamiskt och kognitiv beteendearbetet under handledning

- visa förmåga att i klientarbetet, med hög grad av självständighet, beakta mänskliga rättigheter och problematisera psykosociala faktorer ur ett samhällsligt helhetsperspektiv samt vid behov ge förslag på eller tillämpa lämpliga åtgärder
- visa förmåga att aktivt skapa och vidmakthålla en god professionell terapeutisk relation i mötet med en klient i psykoterapi, samt kunna identifiera och självständigt hantera svårigheter som kan uppstå i det terapeutiska samspelet
- visa förmåga att självständigt förhålla sig till och lösa etiska dilemman samt tillämpa gällande lagar för psykologers yrkesverksamhet
- visa förmåga att självständigt reflektera över och tillämpa sin erfarenhet från utbildningsterapin och andra livserfarenheter i relation till rollen som behandlande psykolog

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att aktivt och kritiskt reflektera över sin egen roll i det psykoterapeutiska arbetet och självständigt bedöma när avancerat psykologiskt behandlingsarbete kräver handledning samt tillgodogöra sig handledning på ett konstruktivt sätt
- visa förmåga att tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt genom förståelse att analys i klientarbetet ses som hypotetisk och därför kan behöva omprövas på basis av nytt material som framkommer i behandlingen

Kursens innehåll

Studenten ska under handledning genomföra informationssamtal med klienter som söker behandling på Psykoterapimottagningen. Syftet är att studenten ska kunna informera klienter om villkoren för behandling samt göra en klinisk bedömning av klienters psykiska ohälsa och problem samt klientens resurser och motivation till behandling. Vidare att ta ställning till vilken terapiform som skulle vara lämplig utifrån den data som finns tillgänglig kring klientens problem och utifrån klientens önskemål och behov.

Kursen syftar vidare till att studenten ska kunna bedriva psykodynamisk och kognitiv beteendearbetet under handledning, samt i detta behandlingsarbete tillämpa psykoterapeutiska metoder med god förankring i relevant teoribildning och psykoterapiforskning. Kursen syftar också till att studenten ska kunna bedriva detta behandlingsarbete med beaktande av klienten ur ett samhällsperspektiv samt utifrån etiska och juridiska hänsyn. Studenten ska också aktivt och kritiskt reflektera över sin egen terapeutiska roll och metodens tillämpbarhet vid olika problemställningar.

Kursen är indelad i tre delkurser; delkurs 9:1 Psykologiskt behandlingsarbete utifrån psykodynamisk psykoterapeutisk inriktning och 9:2 Psykologiskt behandlingsarbete utifrån kognitivt beteendeterapeutisk inriktning samt 9:3 Fallstudiemetodik inom psykoterapi.

Delkurs 9:1. Psykologiskt behandlingsarbete utifrån psykodynamisk psykoterapeutisk inriktning (Psychological Treatment from a Psychodynamic Theoretical Orientation) , 8 högskolepoäng.

Termin 7 och termin 9 inleds med seminarier som syftar till att den blivande psykologen skall tillägna sig fördjupad kunskap om psykoterapeutisk teori och metod inom psykodynamisk psykoterapi. Här behandlas de olika faserna i en psykoterapi, diagnostik utifrån psykodynamiska modeller, den terapeutiska relationen och processen, det professionella förhållningssättet och det terapeutiska samspelet i mötet med en klient, samt etik- och ansvarsfrågor. Parallellt med seminarierna ska studenten under handledning genomföra ett antal informationssamtal med klienter på

Psykoterapimottagningen i syfte att tillämpa kunskaper om modeller för bedömning och diagnostik samt träna kliniska färdigheter. Därefter genomförs det handledda klientarbetet där den blivande psykologen ska tillägna sig fördjupad kunskap och ökad medvetenhet om yrkesrollen samt dess funktion i ett genus- och samhällsperspektiv och fördjupade färdigheter i tillämpning av behandlingsteorier. Här ingår att utföra eget psykoterapeutiskt arbete med klient under regelbunden handledning. Handledningen sker kontinuerligt i grupper om högst fyra studerande och omfattar totalt 120 timmar (60 timmar per inriktning). Inom delkursen ingår att klientarbetet avslutas med skriftlig dokumentation. Parallellt med det handledda klientarbetet genomförs fördjupningsseminarier kring psykoterapeutiska metoder och förhållningssätt.

Delkurs 9:2. Psykologiskt behandlingsarbete utifrån kognitiv beteendeterapeutisk inriktning (Psychological Treatment from a Cognitive Behavioural Theoretical Orientation), 8 högskolepoäng.

Termin 7 och termin 9 inleds med seminarier som syftar till att den blivande psykologen skall tillägna sig fördjupad kunskap om psykoterapeutisk teori och metod inom kognitiv beteendeterapi. Här behandlas de olika faserna i en psykoterapi, funktionell och kognitiv analys och fallformulering, behandlingsplan, terapeutiska interventioner, den terapeutiska processen, det professionella förhållningssättet och det terapeutiska samspelet i mötet med en klient, samt etik- och ansvarsfrågor.

Parallellt med seminarierna ska studenten under handledning genomföra ett antal informationssamtal med klienter på Psykoterapimottagningen i syfte att tillämpa kunskaper om modeller för bedömning och diagnostik samt träna kliniska färdigheter. Därefter genomförs det handledda klientarbetet där den blivande psykologen förväntas tillägna sig fördjupad kunskap och ökad medvetenhet om yrkesrollen samt dess funktion i ett genus- och samhällsperspektiv och fördjupade färdigheter i tillämpning av behandlingsteorier. Här ingår att utföra eget psykoterapeutiskt arbete med klient under regelbunden handledning. Handledningen sker kontinuerligt i grupper om högst fyra studerande och omfattar totalt 120 timmar (60 timmar per inriktning). Inom delkursen ingår att klientarbetet avslutas med skriftlig dokumentation. Parallellt med det handledda klientarbetet genomförs fördjupningsseminarier kring psykoterapeutiska metoder och förhållningssätt i syfte att ge möjlighet till integration av teoretiska kunskaper och praktiska erfarenheter.

Delkurs 9:3, Fallstudiemetodik inom psykoterapin (Case Study Methods in Psychotherapy), 2 högskolepoäng.

Delkursen ges termin 7-10. I delkursen ingår undervisning om olika typer av fallstudiemetodik som används inom psykoterapiforskningens område. Delkursen innefattar även integrationsseminarier. Utöver det ska studenten på termin 9 genomföra informationssamtal med sökande till Psykoterapimottagningen.

Kursens genomförande

I undervisningen ingår föreläsningar, seminarier, gruppövningar samt klientarbete under handledning. Närvaro vid föreläsningar, seminarier och handledning samt genomförande av hemuppgifter är obligatoriskt.

Verksamhetschef på psykoterapimottagningen kan, i samråd med kursansvarig och handledaren, med omedelbar verkan avbryta studentens behandlingsarbete om det bedöms att fara föreligger för klient eller student.

Kursens examination

Examination av kurs 9 sker genom aktivt deltagande i gruppövningar och seminarier samt genom skriftliga prov. Vidare examineras de obligatoriska informationssamtal som studenten ska genomföra med klienter genom muntlig och skriftlig rapportering samt genom dokumentation i en journal.

Vid förhinder att delta i något av de obligatoriska kursmomenten på grund av särskilda skäl, till exempel olycksfall, medicinska skäl eller liknande ges kompletteringsuppgift. Detta gäller också studenter som har missat undervisning på grund av ett förtroendeuppdrag som studentrepresentant. Kompletteringsuppgiftens innehåll och omfattning bestäms av den lärare som är ansvarig för det aktuella undervisningsmomentet. I händelse av fler än två missade obligatoriska moment i den förberedande seminarieriet, ges inte fler möjligheter till komplettering under samma termin. Om den studerande blir underkänd på seminarier och gruppövningar ges möjlighet att fullgöra dessa moment så snart tillfälle ges, dock tidigast terminen efter den termin den studerande blev underkänd. Genomförandet av informationssamtal kan inte kompletteras utan ska genomföras på den termin de är ålagda. För att få börja det handledda klientarbetet skall den studerande vara godkänd på den inledande seminarieriet.

Examination av det handledda klientarbetet sker löpande, dels genom obligatorisk närvaro i handledningsgruppen och genom handledarens kontinuerliga bedömning av klientarbetet och deltagandet i handledningsgruppen, dels genom kontinuerlig journalföring samt skriftlig dokumentation av terapiprocessen i samband med slutförande av klientarbetet.

Lärandemålet som rör förmåga till konstruktiv samverkan med andra för att lösa arbetsuppgifter i grupp bedöms av examinator i samråd med delkursansvarig för respektive delkurs. Om student underkänns under pågående kurs på grund av allvarliga brister, skall studenten för att på nytt få delta i kursen bedömas av kursansvarig lärare vad gäller relevanta kunskaper och färdigheter. Detta görs genom en skriftlig och muntlig kritisk reflektion, där studenten visar nyanserad insikt om det som hänt, kan identifiera sin egen roll samt konstruktiva handlingsalternativ. Med allvarliga brister avses brister i professionellt och etiskt förhållningssätt, särskilt när det gäller att upprätta uppgiftsorienterade samarbetsrelationer till övriga gruppdeltagare, klient, lärare eller handledare.

Vid bedömningen skall skicklighet och utveckling under terapi- och handledningsprocessen beaktas. Här används särskilda bedömningskriterier, vilka återfinns i aktuell arbetsordning för klientarbete som delas ut vid kursstart (se separat bilaga till denna kursplan). Examinationen görs av examinator i samråd med kursansvarig och berörd handledare, samt vid behov med lärare på delkurserna, i slutet av termin 8, då man avslutar den första terapiinriktningen, och i slutet av termin 10.

För att få börja med den andra terapiinriktningen skall den studerande vara godkänd på den första. För godkänt på delkurs 9:1 och 9:2 krävs att samtliga punkter i den skriftliga förbindelsen angående klientarbetet har fullgjorts. Den skriftliga förbindelsen finns i aktuell arbetsordning för psykoterapimottagningen.

Om den studerande blir underkänd vid examination av det handledda klientarbetet gäller följande:

- Studenten ges ytterligare en möjlighet att fullgöra respektive terapiinriktning. Detta kan ske i form av grupphandledning eller, om särskilda skäl föreligger, individuell handledning.
- Planering av re-examinationen görs av kursansvarig och den skall påbörjas så snart

tillfälle ges, dock tidigast terminen efter den termin den studerande blev underkänd.

- Om den studerande blir underkänd efter två försök enligt den första inriktningen ges studenten inte tillträde till klientarbete enligt den andra inriktningen.

Om handledare, verksamhetschef och kursansvarig bedömer att den studerande har stora brister i relevanta kunskaper och färdigheter - såväl interpersonellt och etiskt som professionellt - ska den studerande utföra relevanta kompletteringsuppgifter i enlighet med en individuell plan innan den studerande får börja med en ny klient. I denna plan kan även inkluderas en intervju där den studerandes lämplighet bedöms. Kompletteringsuppgifter och intervjuresultat bedöms samlat av verksamhetschef för Psykoterapimottagningen, studierektor, kursansvarig och examinator samt representant från handledarkollegiet.

Genomförande av kompletteringsuppgifter och ev. intervju kan ske 1 gång per termin.

Om så krävs för att en student med varaktig funktionsnedsättning ska ges ett likvärdigt examinationsalternativ jämfört med en student utan funktionsnedsättning, så kan examinator efter samråd med universitetets avdelning för pedagogiskt studentstöd fatta beslut om alternativ examinationsform för berörd student.

Om så krävs för att en student med varaktig funktionsnedsättning ska ges ett likvärdigt examinationsalternativ jämfört med en student utan funktionsnedsättning, så kan examinator efter samråd med universitetets avdelning för pedagogiskt studentstöd fatta beslut om alternativ examinationsform för berörd student.

Betyg

Betygsskalan omfattar betygsgraderna: Underkänd, Godkänd

Som betyg används något av uttrycken godkänd eller underkänd. För betyget godkänd krävs att studenten uppfyller de lärandemål som angivits för kursen.

Vid kursens start informeras studenterna om kursplanens lärandemål samt om betygsskalan och dess tillämpning i kursen.

Förkunskapskrav

För tillträde till kursen krävs att studenten är antagen till psykologprogrammet samt uppfyller villkoren för uppflyttning enligt vad som beskrivs i gällande utbildningsplan.